

УДК 504.03

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАХОДИ СТИМУЛЮВАННЯ ЗБОРУ ВТОРИННИХ РЕСУРСІВ НА ПРИБЕРЕЖНИХ ТЕРИТОРІЯХ

Губанова О.Р.

Одеський державний екологічний університет, Одеса

№ теми 2.

Збільшення кількості відпочиваючих, яке спостерігається останнім часом в Одеському регіоні, суттєво загострює проблему забруднення узбережжя твердими побутовими відходами (ТПВ). Так, згідно даних департаменту туризму, у 2015 році курорти області відвідало понад 5 млн. рекреантів, а чисельність організованих туристів у порівнянні з 2014 роком зросла більш, ніж на 80 тис. осіб. Враховуючи середню тривалість перебування однієї людини в курортній зоні (1 тиждень) та нормативний показник утворення відходів, розрахункова кількість продукованих ТПВ склала близько 40 тис. т, що завдало навколишньому середовищу (НС) еколого-економічний збиток в розмірі 11,9 млн. дол. США. З огляду на те, що більшу частину побутового сміття, яке утворюється у місцях відпочинку, становлять ресурсоцінні компоненти (папір, картон, паперова упаковка – до 40%; скло – до 20%; різні пластмасові вироби – до 15%), зменшити шкоду довкіллю та одержати значні кошти від повернення вторинної сировини в економічний кругообіг можливо саме за рахунок організації селективного збору відходів споживання. Навіть за умови 50% вилучення вторинних ресурсів із загального потоку ТПВ, утвореного в межах прибережних територій Одеської області в 2015 році, збиток від забруднення НС міг би скоротитися на 1,06 млн. дол. США. Отже, важливим завданням забезпечення сталості узбережжя регіону є стимулювання збору ресурсоцінних фракцій ТПВ, що, зокрема, передбачає використання відповідних організаційно-економічних заходів та визначення умов їх застосування як мети дослідження. Одним із найбільш дієвих інструментів екологічного регулювання в сфері поводження з відходами споживання вважається система "застава - повернення". Наприклад, в Нідерландах вартість скляної тари складає до 23%, а полімерної – майже 50% від ціни пляшки з напоєм, що стимулює населення повертати до крамниць, в яких був куплений товар, порожні ємкості. Введення заставної вартості дозволило повернути у господарський обіг до 98% пакувальних відходів практично у всіх країнах Європи. Ймовірно, позитивний досвід європейської спільноти може бути використаний щодо стимулювання збору різноманітної тари в курортній зоні. Проте, враховуючи недостатній рівень екологічної свідомості більшої частини відпочивальників та доцільність формування контрольованого потоку порожньої тари, застава має вартість упаковки має бути достатньо високою, а всі пляшки з напоями слід маркувати спеціальним штрих-кодом, наявність якого зробить повернення використаної упаковки у точку придбання товару гарантованим. Таким чином, впровадження адаптованої до вітчизняних умов системи "застава - повернення" має значні перспективи щодо забезпечення економічної зацікавленості споживачів та зручності збору ресурсоцінних компонентів ТПВ, які утворюються на прибережних територіях. Крім того, важливою умовою результативності використання запропонованого інструменту є інформованість відпочивальників про принцип його дії та одержаний природоохоронний ефект.

The growing problem of solid waste pollution in the coastal areas of Odessa region is associated with an increase in the number of tourists. It is estimated that in 2015, the damage that was caused to the environment amounted to \$11.9 millions. A large part of household waste that is generated in places of recreation, are valuable resources components. At 50% extract secondary resources from the total flow of solid waste generated within the boundaries of the coastal areas of Odessa region in 2015, the damage from environmental pollution could be reduced by \$1.06 millions. The positive experience of the EU on the application of collateral value can be used to stimulate a variety of collection containers in the resort area. However, the collateral value of the package must be high, and all the bottles of drinks should be marked a special bar-code, which will make the return of used packaging to point of purchase guaranteed.